

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/161/2003

OPINIE O PRACY SEJMOWEJ KOMISJI ŚLEDCZEJ BADAJĄCEJ TZW. SPRAWĘ RYWINA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

-
- Działalność komisji parlamentarnej, powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina, wciąż wzbudza w Polakach mieszane uczucia. Tylko co piąty respondent (20%) pozytywnie ocenia pracę tej komisji, a niemal trzykrotnie więcej (58%) jest przeciwnego zdania. Wprawdzie długofalowe opinie o pracy komisji są nieco lepsze niż dotyczące jej bieżącej działalności, jednak też przeważa w nich krytycyzm. Dwie piąte badanych (41%) uważa, że działalność tej komisji nie służy dobrze polskiej demokracji, a ponad jedna trzecia (35%) ma odmienną opinię w tej sprawie.
 - Polacy pozostają sceptyczni co do możliwości ustalenia przez komisję stanu faktycznego w tej sprawie: większość ankietowanych (62%) powątpiewa, czy komisji uda się ją wyjaśnić, a tylko niespełna co piąty (19%) wierzy, że jej członkowie zdołają doprowadzić do ustalenia prawdy. Jedną z podstawowych przyczyn tego pesymizmu jest polityczny charakter tej sprawy - fakt, że stroną są w niej osoby ciągle mające dużą i realną władzę.
 - Zdaniem ankietowanych, na miano najbardziej dociekliwych członków komisji zasługują: Jan Rokita (66% wskazało go jako osobę, która podczas przesłuchań w największym stopniu starała się odsłonić całą prawdę w tej sprawie), Zbigniew Ziobro (53%) oraz Tomasz Nałęcz (37%).
 - Ponad połowa badanych (56%) jest zadania, że komisje parlamentarne należy powoływać tylko w wyjątkowych okolicznościach, gdy afera zagraża autorytetowi którejś z najważniejszych instytucji w państwie. O połowę mniej osób (28%) uważa, że komisje można powoływać w przypadku każdej dużej afery, której nie udaje się wyjaśnić w inny sposób.

Działalność sejmowej komisji śledczej, powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina, wciąż wzbudza w Polakach mieszane uczucia. Nadal ponad połowa ankietowanych (58%) negatywnie ocenia pracę tej komisji, a tylko co piąty (20%) jest odmiennego zdania. Jednak we wrześniu¹ odnotowaliśmy niewielką poprawę w tym względzie - od maja wzrósł (o 5 punktów) odsetek ocen pozytywnych i nieznacznie obniżył się odsetek opinii krytycznych.

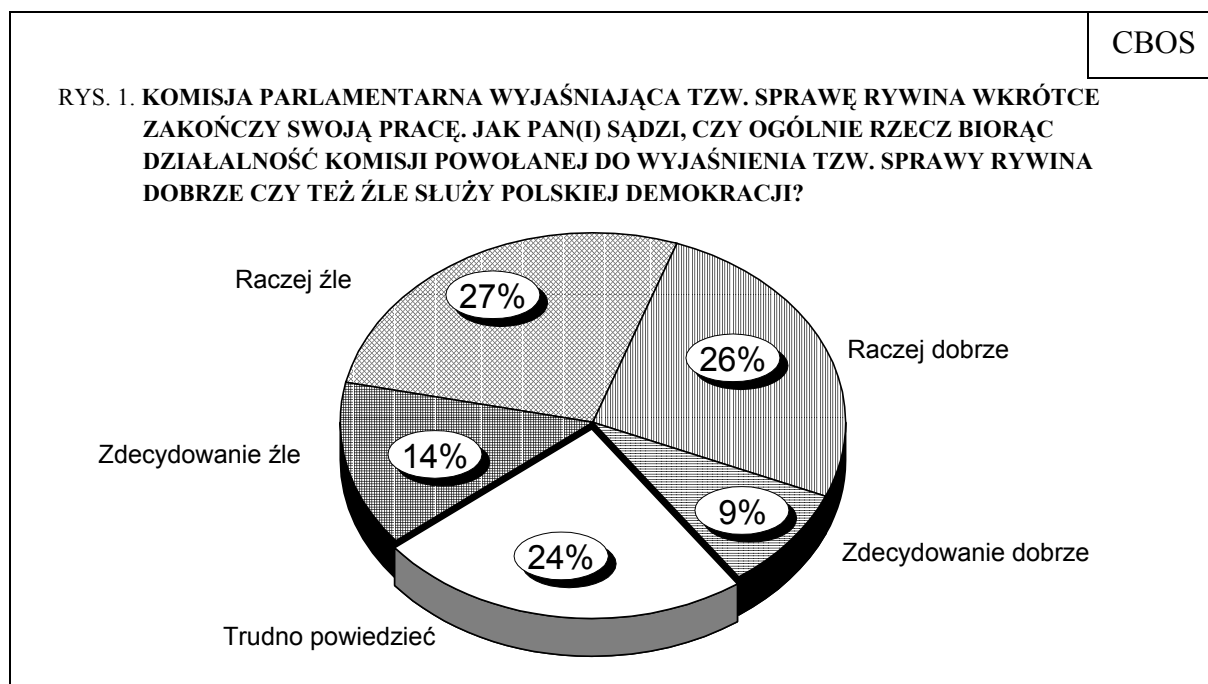
Tabela 1

Jak Pan(i) ocenia działalność komisji parlamentarnej powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	III 2003	IV 2003	V 2003	IX 2003
	w procentach			
Zdecydowanie dobrze	1	3	2	2
Raczej dobrze	17	25	13	18
Raczej źle	25	25	26	27
Zdecydowanie źle	18	21	34	31
Trudno powiedzieć	39	26	25	23

Oceny działalności komisji nie zależą wyłącznie od merytorycznej jakości jej pracy, ale - jak pokazuje ich zmienność - w dużej mierze są także wypadkową ocen atmosfery w niej panującej, a także opinii o poszczególnych jej członkach. Komisja traciła w oczach Polaków w momentach narastania sporów czy nawet kłótni między jej członkami reprezentującymi przeciwne opcje polityczne. Nie poprawiały jej ocen także niekiedy kontrowersyjne wypowiedzi udzielane prasie przez niektórych jej członków. Próbując zredukować ten „medialny” wymiar ocen pracy komisji zapytaliśmy ankietowanych, jak - w kontekście całej

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (160) przeprowadzono w dniach 5-8 września 2003 roku na liczącej 1105 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

jej działalności - oceniają jej wpływ na polską demokrację. Przy tak postawionej kwestii oceny nie są już tak bardzo negatywne, choć generalnie nadal przeważa w nich krytycyzm. Ponad jedna trzecia respondentów (35%) uważa, że działalność tej komisji dobrze służy polskiej demokracji, a nieco więcej osób (41%) ma przeciwne zdanie na ten temat.

Wiara w oczyszczającą i uzdrawiającą polską demokrację moc komisji badającej tzw. sprawę Rywina jest związana przede wszystkim z poziomem wykształcenia. Co drugi respondent z wyższym wykształceniem (50%) uważa, że działalność komisji pozytywnie wpływa na polską demokrację; przeciwnego zdania jest 38% tej grupy badanych. Wśród pozostałych ankietowanych dominują oceny negatywne, przy czym oceny pozytywne są tym radsze, im niższy jest poziom wykształcenia oceniających. Wśród osób z wykształceniem podstawowym niespełna co czwarty (24%) uważa, że działalność tej komisji dobrze wpływa na naszą demokrację, a w grupie badanych z wykształceniem średnim odsetek ten niemal dorównuje liczbie ocen negatywnych (39% wobec 42% ocen negatywnych).

Pozytywne oceny wpływu pracy komisji na funkcjonowanie demokracji są także związane z miejscem zamieszkania, chociaż w tym wypadku zróżnicowania nie mają charakteru liniowego. Dobre oceny są najczęstsze wśród mieszkańców największych miast (50% wobec 34% ocen negatywnych). Podzielone opinie mają badani z miast małych (38% ocen pozytywnych wobec 39% negatywnych) i średniej wielkości (41% ocen pozytywnych wobec 42% negatywnych), natomiast najbardziej krytyczni są mieszkańcy dużych miast, liczących od 101 do 500 tys. ludności (30% ocen pozytywnych wobec 49% negatywnych), oraz wsi (odpowiednio 28% wobec 41%).

Pochodną różnic w wykształceniu wydają się zróżnicowania ocen w grupach społeczno-zawodowych. Długofalowe skutki działalności komisji najlepiej oceniają przedstawiciele inteligencji i kadry kierowniczej, osoby pracujące na własny rachunek, a także - w mniejszym stopniu - uczniowie i studenci oraz robotnicy wykwalifikowani. Zdecydowanie najbardziej krytyczni w swych opiniach są natomiast rolnicy oraz robotnicy niewykwalifikowani.

W ocenach skutków pracy komisji śledczej dla naszego modelu demokracji widać także zróżnicowania natury politycznej, choć - jak się wydaje - wpływ samych poglądów politycznych wydaje się mniejszy niż wpływ czynników natury kulturowej i psychologicznej. Im bliżej lewicy, tym większy jest odsetek głosów krytycznych - wśród respondentów deklarujących poglądy lewicowe co drugi (51%) wystawia działalności komisji w kontekście służenia demokracji oceny negatywne, a 37% pozytywne. Jednak wśród badanych o poglądach prawicowych nie przeważają oceny pozytywne, lecz odsetki opinii negatywnych i pozytywnych są dokładnie takie same (po 41%).

W potencjalnych elektoratach długofalowe skutki powołania i funkcjonowania komisji śledczej najlepiej oceniają wyborcy PO i PSL, natomiast o jej negatywnym wpływie na polską demokrację najczęściej są przekonani zwolennicy rządzącej koalicji (SLD i UP), a także sympatycy partii z przeciwnego bieguna politycznego - PiS oraz LPR.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) sądzi, czy ogólnie rzecz biorąc działalność komisji powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina dobrze czy też źle służy polskiej demokracji?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	60	29	11
PSL	59	29	13
PiS	41	52	7
LPR	36	49	15
Samoobrona	31	45	24
SLD+UP	31	51	18
Niezdecydowani	27	38	35
Niewybierający się na wybory	29	41	30

Większość ankietowanych (62%) nadal powątpiewa, czy komisji śledczej uda się wyjaśnić tę sprawę i ustalić wszelkie okoliczności z nią związane, jednak prawie co piąty (19%) wierzy, że jej członkowie zdołają doprowadzić do ustalenia prawdy. W porównaniu z sondażem majowym wzrósł (o 6 punktów) odsetek optymistów, równolegle zaś w podobnym stopniu (o 7 punktów) zmalała liczba pesymistów. Kolejne miesiące przesłuchań nieco zwiększyły zatem wiarę w końcowy sukces komisji, choć generalnie nadal większość badanych uznaje za mało prawdopodobne pełne wyjaśnienie przez nią afery Rywina.

Tabela 3

Powołana została komisja sejmowa zajmująca się tzw. sprawą Rywina, czyli próbą uzyskania dużych korzyści materialnych w zamian za rzekomy wpływ na treść ustawy o telewizji. Czy, Pana(i) zdaniem, komisja ta doprowadzi do ustalenia prawdy?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	II 2003	III 2003	IV 2003	V 2003	IX 2003
	w procentach				
Zdecydowanie tak	4	2	3	1	2
Raczej tak	18	16	15	12	17
Raczej nie	34	34	32	31	32
Zdecydowanie nie	20	29	28	38	30
Trudno powiedzieć	24	19	20	18	19

W potencjalnych elektoratach relatywnie więcej optymistów jest wśród zwolenników Samoobrony, jednak także wśród nich ponad połowa nie wierzy, że komisji uda się dotrzeć do prawdy. Największymi pesymistami w tej sprawie są sympatycy PO, PSL oraz koalicji SLD-UP.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, komisja ta doprowadzi do ustalenia prawdy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	20	69	11
PSL	23	64	13
SLD+UP	25	63	12
PiS	26	60	14
Samoobrona	28	55	17
LPR	22	52	26
Niezdecydowani	15	63	22
Niewybierający się na wybory	15	62	23

Ankietowanych, którzy uważają, że komisja nie zdoła doprowadzić do ustalenia prawdy w tzw. sprawie Rywina, prosiliśmy o uzasadnienie swego stanowiska w odpowiedzi na pytanie otwarte.

Zdaniem najliczniejszej grupy badanych (w sumie 37%), sprawy tej nie da się wyjaśnić z powodu jej politycznego charakteru, czyli dlatego, że są w nią uwikłane osoby wciąż sprawujące władzę. W tej grupie najwięcej respondentów (18%) stwierdziło, że obecnie rządzący *nie są zainteresowani* (wersja łagodniejsza) lub *nie dopuszczają* (wersja ostrzejsza) do ujawnienia prawdy w tej sprawie. Mówiono, że *zbyt grube ryby są w nią wciągnięte, zbyt wiele osób ze świecznika jest zagrożonych tą sprawą* i nie będzie chciało jej wyjaśnienia. Wspominano także o naciskach politycznych wywieranych na członków komisji lub podawano w wątpliwość ich niezależność (15%). Stwierdzano, że *komisji tak naprawdę nie zależy na ustaleniu prawdy*, pojawiał się zarzut stronnictwa, tendencyjności, mówiono

o próbach zawikłania całej sprawy tak, by nieczytelny stał się jej pierwotny sens. Pojawiały się wypowiedzi w rodzaju: *kolega kryje kolegę, kruk krukowi oka nie wykole, jeden drugiemu lba nie urwie*. Dalsze 5% badanych poszło w swych wypowiedziach jeszcze dalej oceniając, że w ogóle przesłuchania komisji mają charakter spektaklu robionego *pod publiczność*: to *przedstawienie*, w którym role są rozpisane, *wszystko jest z góry ukartowane, ustawione*. Kolejne 5% ankietowanych widzi główne ograniczenie możliwości ustalenia prawdy przez komisję w logice wyboru jej członków, czyli jej składzie politycznym. Zdaniem tej grupy respondentów, różnie określani rządzący (*SLD, lewica*) mają w komisji większość głosów i są w stanie kontrolować całość jej prac, a także decydować o końcowych ustaleniach.

Druga najliczniejsza grupa uzasadnień pesymizmu co do efektów pracy komisji (w sumie 31%) ma bardziej ogólny charakter - przyczynę przewidywanej porażki respondenci upatrują w charakterze i specyfice afery Rywina, nie stawiając już tak wyraźnie na pierwszym planie jej wymiaru politycznego. W tej grupie wypowiedzi pojawiały się najczęściej stwierdzenia, że sprawa jest zbyt złożona: *zawikłana, zagmatwana, za dużo w niej sprzeczności*, by dało się ją wyjaśnić (15%). Dalsze 11% pytanych - mając na uwadze przedłużający się czas trwania prac komisji - wnioskuje, że sprawy tej nie da się wyjaśnić: *jak by mieli ustalić prawdę, to już by ustalili*. Kolejne 5% uznaje, że komisja przesłuchuje zbyt wielu świadków, co utrudnia orientację w tej sprawie i ustalenie stanu faktycznego.

Z tym uzasadnieniem koresponduje kolejna, już mniej liczna, grupa wypowiedzi (w sumie 14%), w których badani kładą nacisk na trudności związane z ustaleniem prawdy podczas przesłuchań. Ta grupa respondentów nie wierzy w sukces prac komisji, bo - ich zdaniem - świadkowie przed komisją kłamią - *za dużo kłamstwa, świadkowie nie mówią prawdy przed komisją, mataczą, nie wiadomo, kto mówi prawdę, a kto kłamie* (12%). Nieliczni wskazują także na brak dowodów i milczenie najbardziej zainteresowanego, czyli Lwa Rywina - *ci, co znają prawdę, nie chcą mówić* (2%).

		CBOS
Dlaczego, z jakiego powodu, Pana(i) zdaniem, komisji nie uda się doprowadzić do ustalenia prawdy?		N=687
• Sprawy nie da się wyjaśnić, ponieważ są w nią uwikłane osoby wciąż sprawujące władzę	37%	
Obecna władza (rząd, rządzący, SLD, pan Miller i spółka) nie dopuści do ujawnienia prawdy; za dużo osób jest zainteresowanych, żeby nie doszło do ujawnienia całej prawdy	18%	
Członkom komisji (także: nikomu) nie zależy na ustaleniu prawdy . Komisja nie jest niezależna, jest stronnicza, tendencyjna. Członkowie komisji kryją poszczególnych przesłuchiwanym	15%	
Winny jest skład komisji - bo SLD (lewica, aktualnie rządzący) ma większość głosów w komisji, utrudnia możliwość ustalenia prawdy, podejrzani osądzają się sami. Obecny skład komisji nie zapewnia jej rzetelności	5%	
Bo to jest ustawione, to przedstawienie robione pod publiczność, wszystko jest z góry ukartowane	4%	
• Tej sprawy nie da się wyjaśnić z powodu jej charakteru	31%	
Sprawa jest zbyt zawikłana, zagmatwana, za dużo sprzeczności, nie da się wyjaśnić, rozsądzić	15%	
Zbyt długo to trwa, jak by mieli ustalić prawdę, to już by ustalili	11%	
Zbyt dużo świadków , osób zbyt dużo zeznań, nowe wątki, które tylko zaciemniają sprawę	5%	
• Komisja, jej członkowie sobie z nią nie poradzą - wina po stronie komisji	19%	
Balagan , brak jedności, każdy ma inne zdanie. Uwagi do pracy i procedur, np. zła kolejność przesłuchań. Również ogólnikowa krytyka komisji	13%	
Brak kompetencji, profesjonalizmu członków komisji - nie umieją, nie mają fachowej wiedzy	3%	
Komisja niezbyt intensywnie pracuje, członkowie komisji robią wszystko, by mieć robotę, brać publiczne pieniądze	2%	
Krytyka utajniania przesłuchań lub niektórych wątków sprawy	1%	
• Żadna duża afera nie została u nas wyjaśniona i rozliczona - brak wiary w skuteczność egzekwowania prawa w naszym kraju	17%	
Nacisk na wątek korupcji - bo wszyscy są skorumpowani , żadna afera nie została wyjaśniona	9%	
Brak zaufania do całej klasy politycznej	5%	
Brak wiary w skuteczność egzekwowania prawa w naszym kraju, wszelkie krytyki wobec prawa i wymiaru sprawiedliwości	3%	
• Za dużo kłamstwa , świadkowie nie mówią prawdy przed komisją, mataczą, Rywin milczy, <i>ci, co znają prawdę, nie chcą mówić</i>	14%	
• Odpowiedzi tautologiczne - bo nie ustali prawdy, bo tak mi się wydaje, takie mam odczucia	6%	
• Komisja jest wykorzystywana przede wszystkim do politykowania, to występy polityków dla publiczności, rywalizacja członków komisji o rozgłos i popularność	3%	
• Pomieszanie porządków - komisja nie powinna się tym zajmować, komisja nie powinna zastępować prokuratury, to sprawa dla sądu	2%	
• Negatywna ocena całej sprawy Rywina - to zawracanie głowy i odwracanie uwagi od najważniejszych problemów kraju	1%	
Inna odpowiedź	2%	
Trudno powiedzieć	3%	

Odsetki przekraczają 100, gdyż respondenci mogli podać kilka powodów

Blisko co piąty respondent, który nie wierzy w ustalenie prawdy i wskazanie winnych, krytycznie wypowiada się o możliwościach samej komisji (w sumie 19%). Uznaje, że niewyjaśnieniu tej sprawy winna będzie sama komisja (13%), to znaczy bałagan, zbyt duże różnice zdań czy nawet kłótnie między jej członkami oraz przyjęcie błędnych procedur postępowania. W tej grupie wypowiedzi mieszczą się także wszelkie ogólnikowe lub emocjonalne opinie krytyczne o posłach zasiadających w komisji (*tylko kłóca się i ośmieszają*), a także ironiczne uwagi zgłaszane na temat stylu ich pracy (*parodia, farsa, kabaret, cyrk, szopka*). Członkom komisji zarzucano brak profesjonalizmu, brak fachowej wiedzy i umiejętności, a nawet wręcz ignorancję (3%). Stwierdzano też, że przerwy między sesjami przesłuchań są zbyt długie, a komisja nie pracuje zbyt intensywnie (2%). Krytykowano również utajnianie niektórych przesłuchań (1%).

Sceptyczny stosunek do możliwości ustalenia prawdy przez komisję jest związany także z ogólnym brakiem wiary z skuteczność egzekwowania prawa w naszym kraju (w sumie 17%). W tej grupie wypowiedzi pojawiały się stwierdzenia, że *wszyscy są skorumpowani i żadna afera korupcyjna nie została w Polsce wyjaśniona* (9%). Ankietowani wyrażali brak zaufania do klasy politycznej, nie definiując jednak dokładnie adresata swojej nieufności (*to jedna banda, mafia*) lub wskazując na negatywnie ocenianą wspólnotę interesów i solidaryzm klasy politycznej (*ręka rękę myje*). W wypowiedziach pojawiały się bardzo negatywne oceny stanu prawa w naszym kraju, a także wymiaru sprawiedliwości: *prawo nasze jest przekupne; kary i prawo jest dla biednych, a tam są duże pieniądze*.

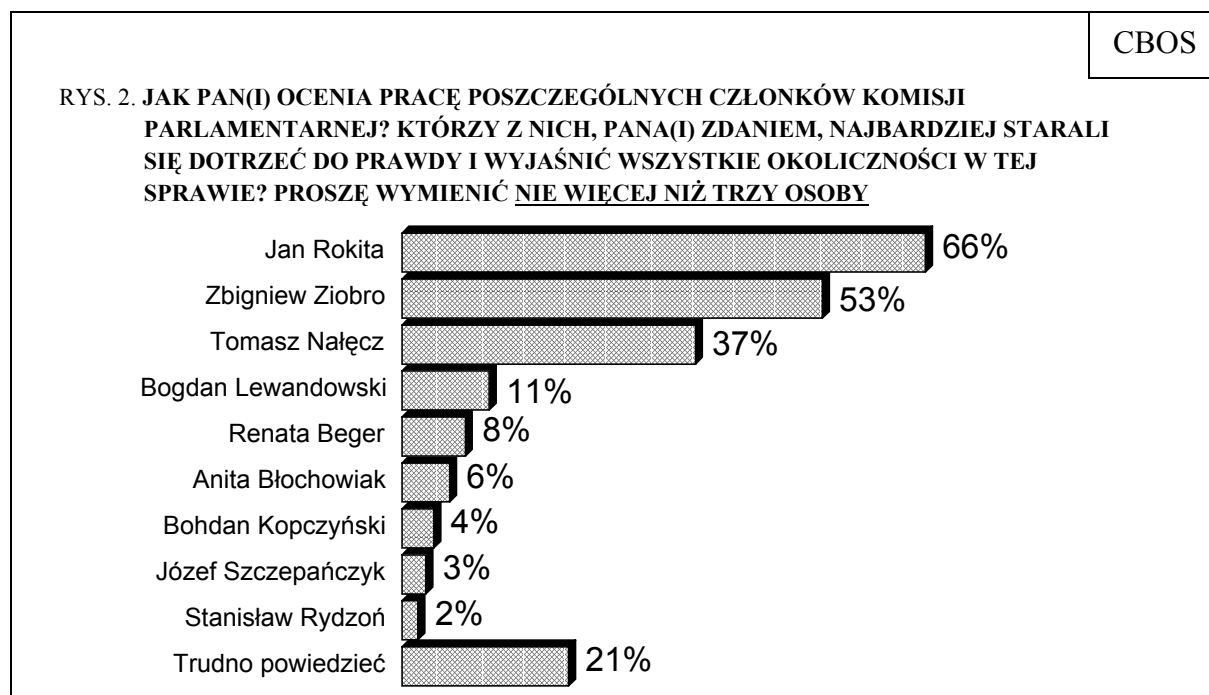
Wśród pozostałych uzasadnień pesymizmu w ocenie spodziewanych wyników działalności komisji warto jeszcze wspomnieć o pojawiających się krytykach medialnego wymiaru pracy komisji - *to rywalizacja członków komisji o rozgłos i popularność*, to występy polityków dla publiczności, a nie procedura mająca cokolwiek wyjaśnić (3%). W nielicznych wypowiedziach podważano również sens powoływania komisji parlamentarnej, podczas gdy afery *ta jest sprawą dla sądu, komisja nie powinna zastępować prokuratury* (2%). Pojawiły się również negatywne oceny całej tzw. sprawy Rywina jako wykreowanych przez polityków i media „igrzysk”, które - zdaniem oceniających - mają odwrócić uwagę społeczeństwa od najważniejszych problemów kraju (1%).

POLACY O POSZCZEGÓLNYCH CZŁONKACH KOMISJI

Publiczne przesłuchania prowadzone od przeszło pół roku przez sejmową komisję śledczą sprawiły, że jej członkowie, zwłaszcza ci najbardziej dociekliwi, nie tylko stali się Polakom dobrze znani, ale zdobyli także pewną popularność jako politycy. Długotrwała obserwacja publicznych przesłuchań prowadzonych przez komisję umożliwia ocenę pracy poszczególnych jej członków i wyrobienie sobie opinii na temat tego, jak przenikliwy i konsekwentny w odsłanianiu prawdy w tej sprawie okazał się każdy z nich.

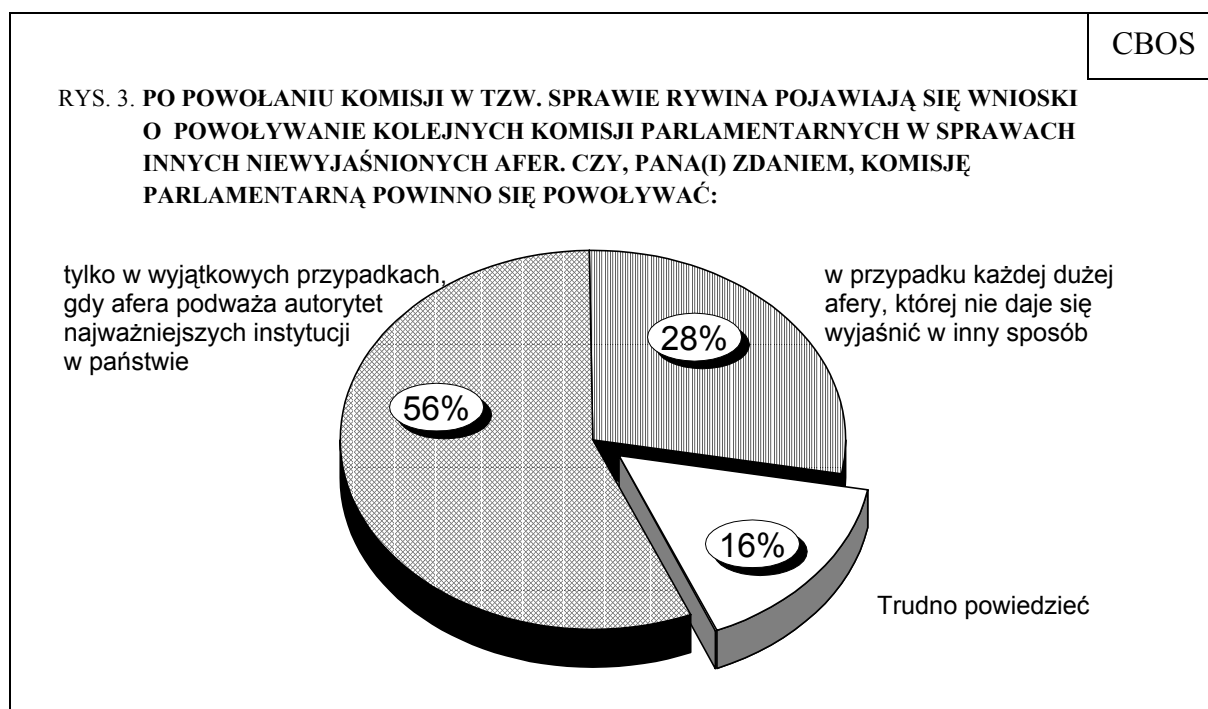
Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych, na miano najbardziej dociekliwego członka komisji zasługuje Jan Rokita. Dwie trzecie badanych wskazało go jako osobę, która podczas przesłuchań w największym stopniu starała się odsłonić całą prawdę. Ponad połowa respondentów uznała, że posłem najbardziej zaangażowanym w wyjaśnienie wszystkich okoliczności tej sprawy jest Zbigniew Ziobro. Stosunkowo wysoko oceniona została także postawa przewodniczącego komisji Tomasza Nałęcza, którego ponad jedna trzecia badanych zaliczyła do grona najbardziej dociekliwych jej członków.

Pozostali członkowie komisji, zarówno reprezentujący partie opozycyjne, jak i delegowani przez SLD, wyraźnie nie dorównują - zdaniem badanych - prokuratorskiemu temperamentowi i dociekliwości Jana Rokity oraz Zbigniewa Ziobry.

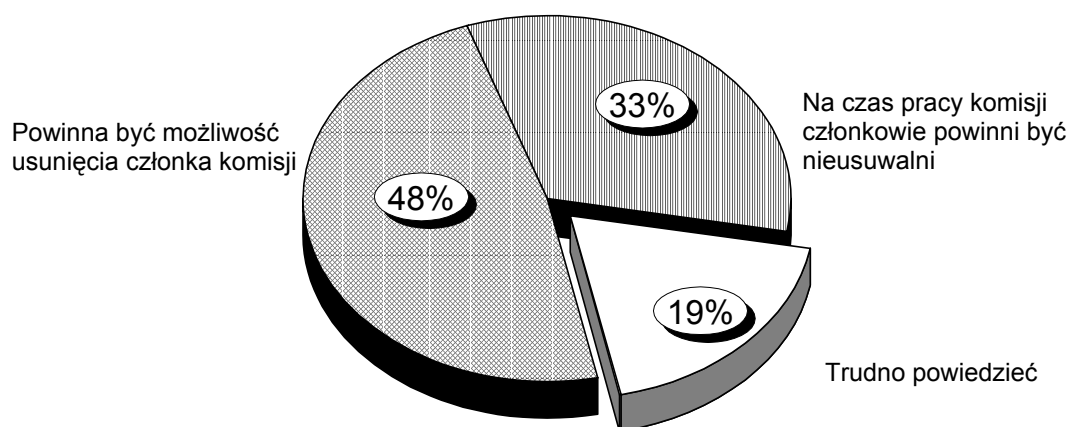
CZY NALEŻY POWOŁYWAĆ NOWE KOMISJE?

Zainteresowanie społeczne, z jakim śledzona jest praca komisji parlamentarnej powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina, sprawiło, że pojawiły się propozycje powoływania podobnych komisji także w przypadku innych, trudnych do wyjaśnienia spraw i afer. Jednak, zdaniem Polaków, tych kontrolnych możliwości parlamentu nie należy nadużywać - większość badanych jest zdania, że podobne komisje śledcze powinno się powoływać tylko w wyjątkowych okolicznościach, wtedy, gdy afera zagraża autorytetowi którejś z najważniejszych instytucji w państwie. O połowę mniej badanych opowiada się za tym, by komisje powoływać w przypadku każdej dużej afery, której nie udaje się wyjaśnić w inny sposób.

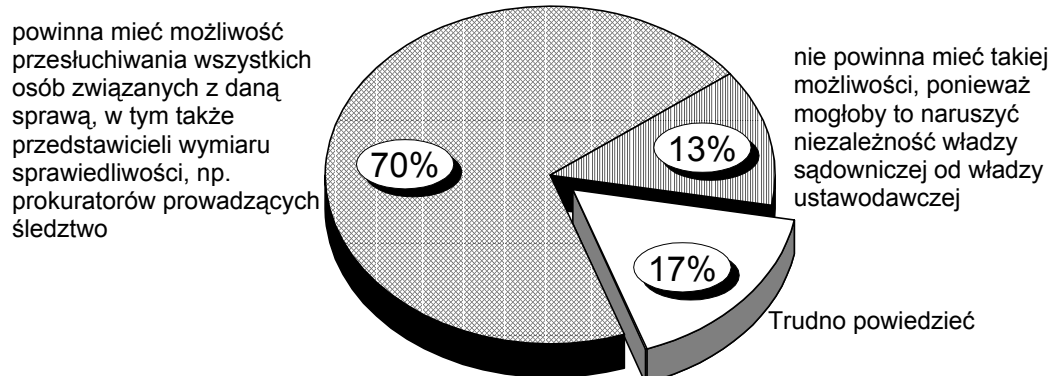
Zdaniem niemal połowy ankietowanych, członkowie komisji nie powinni mieć specjalnego statusu, a w ustawie o komisji powinien być wskazany tryb, w jakim można odwołać jej członka. Co trzeci ankietowany optuje za tym, by raz powołani członkowie komisji byli nieusuwalni przez cały czas prowadzenia postępowania w danej sprawie.

RYS. 4. CZY SKŁAD KOMISJI NA CZAS JEJ PRACY POWINIEN BYĆ STAŁY, A JEJ CZŁONKOWIE NIEUSUWALNI, CZY TEŻ NALEŻAŁOBY STWORZYĆ MOŻLIWOŚCI USUNIĘCIA CZŁONKA KOMISJI?

Według opinii Polaków, z racji swego umocowania komisja parlamentarna powinna mieć bardzo szerokie uprawnienia. Zdecydowana większość badanych (70%) jest zdania, że jej członkowie powinni mieć możliwość przesłuchiwania wszystkich osób, które uznaliby za ważne źródło informacji w rozpatrywanej sprawie, w tym także przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości, np. prokuratorów prowadzących śledztwo. Tylko 13% ankietowanych uważa, że nawet komisja parlamentarna nie powinna mieć możliwości przesłuchiwania prokuratorów, ponieważ przyznanie jej takich uprawnień mogłoby naruszyć podstawową w systemie demokratycznym zasadę niezależności władzy sądowniczej od władzy ustawodawczej.

RYS. 5. CZY KOMISJA PARLAMENTARNA:

Odnosząc te ogólne opinie do konkretnego przypadku tzw. sprawy Rywina można zatem wnioskować, że zdecydowana większość Polaków wolałaby, żeby komisja ją badająca miała możliwość przesłuchania prokuratorów prowadzących śledztwo w tej sprawie i zapoznania się z ich wiedzą na ten temat.

★

★

★

Mimo iż w ciągu ostatnich trzech miesięcy notowania sejmowej komisji śledczej badającej tzw. sprawę Rywina nieco się poprawiły, nadal jest ona oceniana przez Polaków kontrowersyjnie. Wydaje się, że szczególnie źle odbierane są wszelkie medialne wpadki jej poszczególnych członków, a także konflikty i spory zdarzające się w samej komisji. Długofalowe i szersze oceny pracy komisji są bowiem nieco lepsze niż bezpośrednie i bieżące opinie o jej działalności. Dla wielu ankietowanych samo meritum sprawy i konflikt wpisany w funkcjonowanie komisji wydają się trudne do zaakceptowania. Podstawową zmienną różnicującą stosunek do komisji i postrzeganie sensu jej funkcjonowania jest poziom wykształcenia.

Polacy pozostają sceptyczni co do możliwości ustalenia przez komisję stanu faktycznego w aferze Rywina. Jedną z podstawowych przyczyn tego pesymizmu jest polityczny charakter tej sprawy - fakt, że stroną są w niej osoby ciągle mające dużą i realną władzę.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność komisji parlamentarnej
powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	58	23	1105
Płeć				
Mężczyźni	22	64	15	528
Kobiety	17	53	30	577
Wiek				
18-24 lat	24	56	20	171
25-34	21	57	21	203
35-44	19	60	21	196
45-54	16	62	22	223
55-64	18	63	19	135
65 lat i więcej	18	49	33	178
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	56	29	406
Miasto do 20 tys.	20	51	29	136
20-100 tys.	23	60	17	217
101-500 tys.	19	61	20	216
501 tys. i więcej mieszk.	25	63	12	130
Wykształcenie				
Podstawowe	19	47	34	302
Zasadnicze zawodowe	16	64	20	274
Średnie	21	59	20	410
Wyższe	20	68	12	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	65	13	84
Prac.umysł.niż.szczębla	19	60	21	99
Pracownicy fiz.- umysł.	20	56	24	103
Robotnicy wykwalifikowani	21	62	17	81
Robotnicy niewykwalifik.	19	62	20	58
Rolnicy	14	54	32	42
Pracujący na własny rach.	14	75	11	54
Bierni zawodowo				
Renciści	16	54	31	129
Emeryci	19	53	28	192
Uczniowie i studenci	24	58	17	87
Bezrobotni	25	52	23	120
Gospodynie domowe i inni	12	59	29	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	15	67	18	170
spółce właścicieli	24	59	17	90
prywatnych i państwa	21	61	18	214
sekt. pryw. poza rolnict.	14	55	30	46
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	15	57	28	131
300-399	25	51	24	89
400-599	15	65	20	189
600-800	17	58	25	199
Powyżej 800 zł	20	66	14	183
Ocena własnych war. mater.				
Źle	18	56	26	312
Średnie	18	58	25	492
Dobre	23	60	17	301
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	16	60	24	74
Raz w tygodniu	18	57	25	553
1-2 razy w miesiącu	21	56	23	161
Kilka razy w roku	20	62	18	204
W ogóle nie uczestniczy	20	58	21	110
Poglądy polityczne				
Lewica	22	65	14	216
Centrum	19	64	17	346
Prawica	26	57	16	280
Trudno powiedzieć	9	45	47	261

Tabela 2. Komisja parlamentarna wyjaśniająca tzw. sprawę Rywina wkrótce zakończy swą pracę. Jak Pan(i) sądzi czy ogólnie rzecz biorąc działalność komisji powołanej do wyjaśnienia tzw. sprawy Rywina dobrze czy też źle służy polskiej demokracji?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	41	24	1105
Płeć				
Mężczyźni	38	44	19	528
Kobiety	32	39	28	577
Wiek				
18-24 lat	40	41	19	171
25-34	38	39	23	203
35-44	35	47	18	196
45-54	38	37	25	223
55-64	28	46	27	135
65 lat i więcej	27	41	32	178
Miejsce zamieszkania				
Wieś	28	41	31	406
Miasto do 20 tys.	38	39	23	136
20-100 tys.	41	42	18	217
101-500 tys.	30	49	21	216
501 tys. i więcej mieszk.	50	34	16	130
Wykształcenie				
Podstawowe	24	42	34	302
Zasadnicze zawodowe	34	40	26	274
Średnie	39	42	18	410
Wyższe	50	38	12	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	37	12	84
Prac.umysł.niż.szczębla	41	45	13	99
Pracownicy fiz.-umysł.	37	42	21	103
Robotnicy wykwalifikowani	42	37	21	81
Robotnicy niewykwalifik.	22	48	30	58
Rolnicy	27	54	19	42
Pracujący na własny rach.	43	30	27	54
Bierni zawodowo				
Renciści	25	43	32	129
Emeryci	31	40	29	192
Uczniowie i studenci	43	43	14	87
Bezrobotni	31	42	27	120
Gospodynie domowe i inni	29	39	32	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	37	45	18	170
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	42	41	17	90
sekt. pryw. poza rolnict.	40	37	23	214
prywatnym gosp. rolnym	28	54	18	46
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	30	43	27	131
300-399	33	33	33	89
400-599	31	48	21	189
600-800	33	45	22	199
Powyżej 800 zł	46	40	14	183
Ocena własnych war. mater.				
Źle	28	45	28	312
Średnie	33	40	26	492
Dobre	45	39	16	301
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	32	45	23	74
Raz w tygodniu	32	42	26	553
1-2 razy w miesiącu	37	40	22	161
Kilka razy w roku	41	40	19	204
W ogóle nie uczestniczy	35	40	25	110
Poglądy polityczne				
Lewica	37	51	12	216
Centrum	39	44	17	346
Prawica	41	41	17	280
Trudno powiedzieć	22	30	48	261

Tabela 3. Powołana została komisja sejmowa zajmująca się tzw. sprawą Rywina, czyli próbą uzyskania dużych korzyści materialnych w zamian za rzekomy wpływ na treść ustawy o telewizji. Czy, Pana(i) zdaniem, komisja ta doprowadzi do ustalenia prawdy?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	62	19	1105
Płeć				
Mężczyźni	18	71	12	528
Kobiety	20	54	26	577
Wiek				
18-24 lat	32	53	15	171
25-34	17	65	18	203
35-44	15	69	15	196
45-54	15	71	14	223
55-64	15	63	22	135
65 lat i więcej	20	48	31	178
Miejsce zamieszkania				
Wieś	21	55	24	406
Miasto do 20 tys.	26	55	19	136
20-100 tys.	16	70	14	217
101-500 tys.	15	65	19	216
501 tys. i więcej mieszk.	17	72	11	130
Wykształcenie				
Podstawowe	20	48	32	302
Zasadnicze zawodowe	21	59	20	274
Średnie	17	73	11	410
Wyższe	17	70	14	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	73	9	84
Prac.umysł.niż.szczebla	12	78	10	99
Pracownicy fiz.-umysł.	16	67	17	103
Robotnicy wykwalifikowani	16	76	8	81
Robotnicy niewykwalifik.	19	70	11	58
Rolnicy	21	59	20	42
Pracujący na własny rach.	17	73	11	54
Bierni zawodowo				
Renciści	19	52	28	129
Emeryci	18	54	28	192
Uczniowie i studenci	30	55	15	87
Bezrobotni	19	53	28	120
Gospodynie domowe i inni	24	53	23	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	15	74	11	170
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	14	76	10	90
sekt. pryw. poza rolnict.	18	70	11	214
prywatnym gosp. rolnym	18	63	20	46
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	17	65	18	131
300-399	26	51	24	89
400-599	17	65	18	189
600-800	19	66	16	199
Powyżej 800 zł	15	72	13	183
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	62	23	312
Średnie	20	61	19	492
Dobre	22	64	14	301
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	51	26	74
Raz w tygodniu	19	60	21	553
1-2 razy w miesiącu	21	65	14	161
Kilka razy w roku	17	70	14	204
W ogóle nie uczestniczy	15	62	24	110
Poglądy polityczne				
Lewica	22	72	7	216
Centrum	20	67	14	346
Prawica	21	63	15	280
Trudno powiedzieć	13	48	39	261

Tabela 4. Po powołaniu komisji w sprawie Rywina pojawiają się wnioski o powołanie kolejnych komisji parlamentarnych w sprawach innych niewyjaśnionych afer. Czy Pana(i) zdaniem: 1 - komisję parlamentarną powinno się powoływać w przypadku każdej dużej afery, której nie daje się wyjaśnić w inny sposób; 2 - komisję parlamentarną powinno się powoływać tylko w wyjątkowych przypadkach, gdy afera podważa autorytet najważniejszych instytucji w państwie

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	56	16	1105
Płeć				
Mężczyźni	31	58	12	528
Kobiety	25	54	20	577
Wiek				
18-24 lat	33	56	11	171
25-34	27	61	11	203
35-44	30	60	10	196
45-54	29	51	20	223
55-64	24	57	19	135
65 lat i więcej	23	50	27	178
Miejsce zamieszkania				
Wieś	30	48	22	406
Miasto do 20 tys.	22	56	22	136
20-100 tys.	28	58	13	217
101-500 tys.	30	62	8	216
501 tys. i więcej mieszk.	21	68	12	130
Wykształcenie				
Podstawowe	27	48	25	302
Zasadnicze zawodowe	38	47	15	274
Średnie	26	60	14	410
Wyższe	13	83	3	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	16	80	3	84
Prac. umysł. niż. szczebla	20	67	13	99
Pracownicy fiz.- umysł.	32	55	13	103
Robotnicy wykwalifikowani	39	53	7	81
Robotnicy niewykwalifik.	36	46	18	58
Rolnicy	36	44	20	42
Pracujący na własny rach.	38	40	22	54
Bierni zawodowo				
Renciści	28	45	27	129
Emeryci	20	57	23	192
Uczniowie i studenci	30	64	5	87
Bezrobotni	28	54	19	120
Gospodynie domowe i inni	34	51	16	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	23	67	10	170
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	32	56	12	90
sekt. pryw. poza rolnict.	30	55	14	214
prywatnym gośp. rolnym	37	42	21	46
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	37	42	21	131
300-399	39	45	16	89
400-599	34	54	12	189
600-800	20	66	14	199
Powyżej 800 zł	17	75	8	183
Ocena własnych war. mater.				
Złe	30	45	25	312
Średnie	27	58	15	492
Dobre	27	64	9	301
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	47	24	74
Raz w tygodniu	31	54	16	553
1-2 razy w miesiącu	30	56	15	161
Kilka razy w roku	23	65	12	204
W ogóle nie uczestniczy	21	56	23	110
Poglądy polityczne				
Lewica	22	68	11	216
Centrum	31	57	12	346
Prawica	30	62	8	280
Trudno powiedzieć	27	38	35	261

Tabela 5. Czy komisja parlamentarna:
1 - powinna mieć możliwość przesłuchiwania wszystkich osób związanych z daną sprawą, w tym także przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości, np. prokuratorów prowadzących śledztwo; 2 - nie powinna mieć takiej możliwości, ponieważ mogłoby to naruszyć niezależność władzy sądowniczej od władzy ustawodawczej

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	70	13	17	1105
Płeć				
Mężczyźni	76	14	10	528
Kobiety	65	12	23	577
Wiek				
18-24 lat	77	12	12	171
25-34	74	14	12	203
35-44	74	12	14	196
45-54	74	11	15	223
55-64	62	19	19	135
65 lat i więcej	57	13	30	178
Miejsce zamieszkania				
Wieś	67	13	20	406
Miasto do 20 tys.	72	10	19	136
20-100 tys.	72	12	15	217
101-500 tys.	74	14	12	216
501 tys. i więcej mieszk.	72	16	13	130
Wykształcenie				
Podstawowe	59	12	28	302
Zasadnicze zawodowe	73	13	14	274
Średnie	75	12	13	410
Wyższe	75	17	8	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	80	14	6	84
Prac.umysł.niż.szczębla	73	10	17	99
Pracownicy fiz.- umysł.	84	4	13	103
Robotnicy wykwalifikowani	78	12	10	81
Robotnicy niewykwalifik.	73	12	15	58
Rolnicy	58	25	17	42
Pracujący na własny rach.	85	6	8	54
Bierni zawodowo				
Renciści	58	12	29	129
Emeryci	59	17	24	192
Uczniowie i studenci	75	14	10	87
Bezrobotni	70	15	15	120
Gospodynie domowe i inni	69	15	16	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	78	8	14	170
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	78	8	14	90
sekt. pryw. poza rolnict.	79	13	9	214
prywatnym gośp. rolnym	63	21	16	46
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	73	11	17	131
300-399	77	10	13	89
400-599	72	15	13	189
600-800	69	14	17	199
Powyżej 800 zł	72	16	12	183
Ocena własnych war. mater.				
Złe	68	12	20	312
Średnie	69	14	17	492
Dobre	75	12	13	301
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	5	21	74
Raz w tygodniu	69	13	19	553
1-2 razy w miesiącu	77	12	11	161
Kilka razy w roku	72	15	13	204
W ogóle nie uczestniczy	63	19	18	110
Poglądy polityczne				
Lewica	72	20	8	216
Centrum	72	12	16	346
Prawica	81	10	9	280
Trudno powiedzieć	56	11	32	261